Совгар О., Панова Д., Чернецька С. Реалізація андрагогічних принципів у мовній підготовці військових фахівців. *Освіта. Інноватика. Практика,* 2026. Том 14, № 5. С. 120-127. https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i5-015.

Sovhar O., Panova D., Chernetska S. Realizatsiia andrahohichnykh pryntsypiv u movnii pidhotovtsi viiskovykh fakhivtsiv [Implementation of andragogical principles in the language training of military specialists]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice,* 2026. Vol. 14, No 5. S. 120-127. https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i5-015.

УДК 355.23:37.091.3:81'243
DOI: 10.31110/2616-650X-vol14i5-015

Оксана СОВГАР[1], Діана ПАНОВА[2], Світлана ЧЕРНЕЦЬКА[3]
[1-3] *Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Україна*
[1] *https://orcid.org/0000-0002-3101-7409*
okssov@yahoo.com
[2] *https://orcid.org/0000-0001-9445-6866*
d2.panova@gmail.com
[3] *https://orcid.org/0000-0002-6023-1965*
veronikachernetska2013@gmail.com

РЕАЛІЗАЦІЯ АНДРАГОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ У МОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ

Анотація. *У статті досліджено концептуальні засади та практичні аспекти вдосконалення професійної підготовки майбутніх офіцерів до іншомовної комунікації в умовах реформування системи вищої військової освіти. Метою роботи є теоретико-методологічне обґрунтування доцільності впровадження андрагогічного підходу у процес мовної підготовки військовослужбовців та визначення комплексу педагогічних умов, що забезпечують його ефективну реалізацію в освітньому просторі військових вишів. Методологічну основу дослідження становить системний аналіз сучасних наукових джерел, у роботі використано порівняльно-педагогічний метод для зіставлення традиційних та андрагогічних моделей навчання, а також метод узагальнення для формування науково-методичних рекомендацій. У ході дослідження встановлено, що дорослі здобувачі військової освіти мають специфічні когнітивні та мотиваційні характеристики, що потребує відходу від класичних педагогічних шаблонів. Доведено, що системне застосування андрагогічних принципів, зокрема самоспрямованості навчання, пріоритетності професійного досвіду як базису для нових знань, невідкладності практичного застосування навичок та проблемоцентричності, сприяє суттєвому підвищенню внутрішньої мотивації курсантів. Особливу увагу приділено методичному інструментарію: обґрунтовано, що використання інтерактивних методів (моделювання типових професійних ситуацій, тактичні рольові ігри, метод кейсів, проєктна діяльність) у поєднанні з технологіями змішаного навчання забезпечує формування стійких навичок іншомовного спілкування у стресових ситуаціях. Зроблено висновок, що впровадження запропонованої андрагогічної моделі дозволяє підготувати офіцера, здатного до гнучкої професійної комунікації, критичного мислення та швидкої адаптації до вимог міжнародного військового співробітництва. Перспективи подальших досліджень вбачаються в розробці адаптивних цифрових платформ для індивідуалізації мовної підготовки військових фахівців.*

Ключові слова: *андрагогічний підхід; іншомовна підготовка; професійна комунікація; майбутні офіцери; навчання дорослих, освітній процес.*

Oksana SOVHAR[1], Diana PANOVA[2], Svitlana CHERNETSKA[3]
[1-3] *Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy, Ukraine*
[1] *https://orcid.org/0000-0002-3101-7409*
okssov@yahoo.com
[2] *https://orcid.org/0000-0001-9445-6866*
d2.panova@gmail.com
[3] *https://orcid.org/0000-0002-6023-1965*
veronikachernetska2013@gmail.com

IMPLEMENTATION OF ANDRAGOGICAL PRINCIPLES IN THE LANGUAGE TRAINING OF MILITARY SPECIALISTS

Abstract. *The article explores the conceptual foundations and practical aspects of improving the professional training of future officers for foreign language communication within the framework of reforming the higher military education system. The aim of the work is to provide a theoretical and methodological justification for implementing an andragogical approach in the language training of military personnel and to define a set of pedagogical conditions that ensure its effective realization within the educational space of military universities. The methodological basis of the study comprises a systematic analysis of modern scientific sources, the study utilizes the comparative-pedagogical method to contrast traditional and andragogical learning models, as well as the generalization method to formulate scientific and methodological recommendations. The study establishes that adult military learners possess specific cognitive and motivational characteristics, requiring a departure from classical pedagogical templates. It is proven that the systematic application of andragogical principles, including self-directed learning, the priority of professional experience as a basis for new knowledge, the immediacy of practical application, and problem-centered orientation, contributes to a significant increase in cadets' intrinsic motivation. This allows for the transformation of their role from passive objects of instruction to active subjects of self-improvement. Particular attention is paid to the methodological toolkit: it is substantiated that the use of interactive methods (modeling typical professional situations, tactical role-plays, the case method, and project-based learning) in combination with blended learning technologies ensures the formation of sustainable foreign language communication skills in stressful situations. It is concluded that the implementation of the proposed andragogical model enables the*

© *The Author(s) 2026*

training of a new generation of officers, capable of flexible professional communication, critical thinking, and rapid adaptation to the requirements of international military cooperation. Prospects for further research are seen in the development of adaptive digital platforms for the individualization of language training for military specialists.

Keywords: *andragogical approach; foreign language training; professional communication; future officers; adult learning; educational process.*

Постановка проблеми. Війна, що триває в Україні суттєво трансформувала безпекове середовище, підвищивши вимоги до професійної підготовки майбутніх офіцерів, зокрема щодо володіння іноземними мовами. В умовах воєнного часу ефективна іншомовна комунікація є вкрай важливою для взаємодії з міжнародними партнерами, експлуатації зразків озброєння та техніки, наданих пратнерами, участі у спільній підготовці, доступу до іноземної технічної документації, а також для забезпечення взаємосумісності у багатонаціональних військових структурах. Відтак іншомовна комунікація стала ключовим компонентом професійної компетентності офіцерів, виступаючи передумовою їхнього успішного виконання професійної діяльності. У сучасній військовій практиці володіння іноземною мовою більше не розглядається як допоміжна навичка, а як потрібний ресурс, що безпосередньо впливає на інтероперабельність, якість ухвалення рішень та загальну результативність виконання завдань [2, с.160].

Сьогодні військові фахівці змушені здійснювати іншомовну комунікацію в умовах високої відповідальності, обмеженого часу та психологічного напруження. Це зумовлює необхідність переходу від традиційних академічних моделей мовної підготовки до підходів, що акцентують контекстуалізацію, професійну релевантність та практичне застосування. Як зазначають О. Лагодинський та ін. [4] недостатній рівень іншомовної компетентності може ускладнити оперативну координацію та негативно позначитися на результатах багатонаціональної співпраці. Отже, актуальність цього дослідження полягає в нагальній потребі модернізації іншомовної підготовки у закладах вищої військової освіти відповідно до реальних вимог служби та міжнародних стандартів. У цьому контексті андрагогічний підхід постає перспективною концептуальною основою для вирішення зазначеної проблеми, адже лави курсантів ВВНЗ все більше поповнюють дорослі здобувачі освіти з попереднім життєвим і професійним досвідом, самосвідомістю та чіткою орієнтацією на практичні результати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади андрагогіки були окреслені М. Ноулзом, який розглядає навчання дорослих як процес, де ключовими є самоспрямованість, опора на досвід здобувачів, готовність до навчання та проблемоцентрична орієнтація [20]. Ці принципи мають особливе значення у військовій освіті, адже курсанти повинні брати відповідальність за власне навчання та застосовувати набуті компетентності у професійних контекстах. У сучасних освітніх дослідженнях андрагогічні ідеї були розвинуті через теорію трансформативного навчання, яка акцентує на критичній рефлексії та трансформації когнітивних рамок здобувачів [2]. Такий підхід є дієвим у військовій іншомовній підготовці, оскільки допомагає долати психологічні бар'єри, підвищувати міжкультурну обізнаність і формувати комунікативну впевненість у стресових професійних ситуаціях.

В українських педагогічних дослідженнях останнього десятиліття активно розглядаються проблеми професійної військової освіти та суб'єкт-суб'єктної взаємодії. О. Шабуніна та ін. [5] та В. Кузьменко [3] наголошують, що військова освіта традиційно перебувала під впливом авторитарних педагогічних моделей, які не забезпечують підготовку офіцерів, здатних до критичного мислення, автономного прийняття рішень та продуктивної комунікації. Дослідники доводять, що інтеграція андрагогічних принципів сприяє розвитку професійної автономії та комунікативної компетентності офіцера. Останні дослідження підкреслюють важливість професійної прагматики у процесі іншомовного навчання. О. Тарнопольський та Ю. Дегтярьова [8] зазначають, що мотивація майбутніх офіцерів до вивчення іноземної мови значно зростає, коли вони чітко усвідомлюють її роль у забезпеченні інтероперабельності з силами НАТО та виконанні реальних завдань. Ця позиція відображена й у дослідженнях, орієнтованих на стандарти НАТО, де наголошується на необхідності узгодження мовної підготовки зі стандартом STANAG 6001 та реальними комунікативними сценаріями [7]. Специфіку іншомовної підготовки військових фахівців у межах освітніх моделей ґрунтовно дослідили Т. Скілеас та В. Гранде [29]. Їхні результати підтверджують ефективність моделювання реальних бойових, штабних та оперативних комунікативних ситуацій у навчальному процесі. Крім того, сучасні публікації акцентують на компетентнісному вимірі іншомовної освіти дорослих [14; 15; 18]. У цих дослідженнях фокус зміщується від накопичення граматичних знань до формування здатності ефективно функціонувати у багатонаціональних військових командах, підкреслюючи комунікативну гнучкість та професійну адаптивність.

Водночас аналіз сучасних досліджень виявляє суттєву наукову прогалину. Незважаючи на значну увагу до андрагогічних принципів, механізми їхньої реалізації у регламентованому середовищі закладів вищої військової освіти залишаються недостатньо дослідженими. Більшість робіт

зосереджуються на лінгвістичних чи методичних аспектах, тоді як андрагогічні інструменти розвитку комунікативної впевненості, автономії та стресостійкості майбутніх офіцерів потребують подальшого теоретичного обґрунтування й практичної перевірки. Отже, значущість даного дослідження визначається необхідністю теоретично обґрунтувати та методично забезпечити андрагогічний підхід до іншомовної підготовки майбутніх офіцерів.

Мета дослідження. Теоретико-методологічне обґрунтування андрагогічного підходу до іншомовної комунікативної підготовки у професійній освіті майбутніх офіцерів у закладах вищої військової освіти, аналізі його методологічних принципів та організаційних особливостей, визначенні ефективних форм, методів, технологій і педагогічних умов його реалізації, а також у розробленні науково-методичних рекомендацій щодо вдосконалення іншомовної підготовки дорослих військових здобувачів освіти.

Методи дослідження. У ході дослідження було використано комплекс наукових методів, спрямованих на системний аналіз та теоретичне обґрунтування андрагогізації військової іншомовної освіти. Теоретичний базис дослідження ґрунтується на поєднанні аналітичних та інтерпретаційних методів, які застосовувалися для вивчення й концептуалізації фундаментальних засад андрагогічного підходу в контексті професійної підготовки майбутніх офіцерів. Описовий аналіз використаний для систематизації та узагальнення масиву даних, отриманих із наукових, педагогічних, методичних і нормативних джерел. Структурно-логічний аналіз дав змогу визначити внутрішні взаємозв'язки між ключовими компонентами іншомовної підготовки та андрагогічними принципами (самоспрямованість, досвідність, прагматизм). Порівняльний аналіз застосовувався для критичного розгляду різних підходів до іншомовної освіти дорослих у військовому контексті, зокрема порівняння традиційних академічних моделей із сучасними комунікативно-орієнтованими стратегіями НАТО. Теоретичний синтез використаний для формулювання авторських висновків, обґрунтування методологічних положень та розроблення науково-методичних рекомендацій щодо вдосконалення освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У системі вищої військової освіти традиційна педагогіка, історично зорієнтована на навчання дітей, поступово поступається місцем андрагогіці – спеціалізованій науці про навчання дорослих [26, с. 5]. У цьому контексті курсант більше не розглядається як пасивний отримувач інформації, а як активний, свідомий учасник освітнього процесу. Такий підхід визначається кількома ключовими характеристиками: автономністю, коли курсанти прагнуть самостійного навчання й беруть відповідальність за власний прогрес; використанням досвіду як базового ресурсу для здобуття нових знань; чіткою практичною спрямованістю на безпосереднє професійне застосування; а також внутрішньою мотивацією, що ґрунтується на професійних цілях і виконанні службового обов'язку [28].

Методика застосування андрагогічного підходу до іншомовної підготовки організована на чотирьох рівнях. Перший рівень стосується базових принципів навчання дорослих, визначених Малколмом Ноулзом [20]. Для майбутніх офіцерів іншомовна підготовка має ґрунтуватися на філософії співпраці, де викладач виступає фасилітатором чи консультантом, а не авторитарним джерелом знань. Це створює діалогічне середовище, що моделює автентичну військову комунікацію та формує необхідні навички професійної взаємодії [19]. Другий рівень акцентує досвідне навчання: попередній професійний і життєвий досвід курсантів стає важливим ресурсом для засвоєння мовних структур. Навчальні завдання інтегрують цей досвід, дозволяючи співвідносити нові мовні знання з реальними військовими ситуаціями – аналізом оперативних документів, проведенням брифінгів чи участю в тактичних рольових іграх [30]. Третій рівень зосереджений на практико-орієнтованому підході, що забезпечує формування навичок, які можна безпосередньо застосувати у військовій діяльності [31]. Іншомовна підготовка військових спеціалістів включає опрацювання оперативної термінології, офіційного листування та комунікації в реальному часі, необхідної для багатонаціональних навчань, миротворчих місій і штабних операцій. Це дозволяє курсантам перейти від теоретичної граматики до функціональної компетентності в міжнародному середовищі. Четвертий рівень пов'язаний із внутрішньою мотивацією та професійною релевантністю [25, с. 27]. Залученість курсантів зростає, коли навчальні програми прямо пов'язані з їхніми службовими завданнями, наприклад, опанування процедур звітності НАТО чи участь у спільних планувальних сесіях. Така релевантність підсилює цінність навчання й зміцнює прагнення до оволодіння мовою.

Успішна реалізація цієї моделі потребує адаптивної організаційної структури та інтерактивних процесів. Центральним є фасилітаторська роль викладача, який забезпечує підтримку й зворотний зв'язок [22]. Навчальні програми мають включати проблемно-орієнтоване навчання, пропонуючи курсантам реальні завдання – складання розвідувальних звітів чи координацію багатонаціональної логістики. Використання інтерактивних форматів, до прикладу семінарів, тренінгів, симуляцій високої точності, сприяє моделюванню автентичної комунікації [23]. Зрештою, підхід стимулює самостійну

діяльність, зокрема виконання індивідуальних дослідницьких проєктів і роботу з цифровими модулями, що забезпечує закріплення мовних навичок у реальному професійному контексті.

Аналіз сучасної педагогічної практики виявляє низку високоефективних підходів до іншомовної підготовки дорослих військових здобувачів освіти. Центральне місце займають практичні заняття, які сприяють інтерактивному обговоренню професійних тем іноземною мовою та розвивають навички аудіювання й говоріння [13]. Їх доповнює проєктне навчання, що спонукає курсантів до створення аналітичних звітів, презентацій чи оперативної документації, формуючи автономність, критичне мислення та практичне застосування мовних знань .

Для подолання розриву між теорією та практичним застосуванням використовуються симуляції та рольові ігри, які дозволяють курсантам відпрацьовувати комунікацію в реалістичних умовах, таких як багатонаціональні штабні наради, радіообмін за стандартами НАТО та складні вправи з оперативного планування [10]. Крім того, впровадження моделей змішаного навчання забезпечує інтеграцію очних занять із цифровими платформами та інтерактивними онлайн-ресурсами, підтримуючи самостійне навчання та створення індивідуальних освітніх траєкторій [12]. Основою цих стратегій є комунікативно-орієнтовані методи, які розглядають іноземну мову як функціональний інструмент реальної взаємодії, використовуючи автентичні аудіовізуальні матеріали та професійні завдання для формування комплексної мовної компетентності [6, с. 265].

Практичне застосування андрагогіки у спеціалізованій сфері військової іншомовної освіти залежить від створення низки взаємопов'язаних умов, що зміщують акцент із традиційного навчання на професійний розвиток. У центрі цього переходу – фундаментальне визнання курсантів активними, самоспрямованими учасниками, а не пасивними студентами, що надає їм необхідну автономію для самостійного просування у навчанні [24]. Така зміна перспективи підкріплюється органічною інтеграцією професійних завдань та оперативних контекстів безпосередньо у програму підготовки, що гарантує відповідність кожної вправи автентичним викликам військової служби. Для реалізації цього підходу методика навчання має відмовитися від механічного заучування на користь інтерактивних, проблемно-орієнтованих та досвідних методів, які стимулюють курсантів застосовувати знання у реальному часі під час симуляцій.

Зрештою, процес підтримується системою безперервного зворотного зв'язку, структурованої рефлексії та об'єктивного оцінювання, що сприяє розвитку автономії здобувачів і забезпечує стабільне професійне зростання у глобалізованому оборонному середовищі [16]. Результати цього дослідження підкреслюють як практичну, так і теоретичну значущість андрагогічного підходу у підготовці майбутніх офіцерів до іншомовної комунікації в сучасних військових умовах. Розглядаючи курсантів як самоспрямованих здобувачів освіти, андрагогіка узгоджує навчання з оперативними реаліями та вимогами ухвалення рішень у сучасній військовій службі, особливо в умовах триваючої війни в Україні, де швидка координація з міжнародними партнерами є критично важливою.

Центральним механізмом підвищення як мовної, так і професійної компетентності виступає досвідне навчання. Попередній оперативний та освітній досвід курсантів слугує не лише фоном, а й активною основою для формування нових мовних навичок. Це узгоджується з теорією трансформативного навчання Дж. Мезіроу [23], яка наголошує на важливості побудови нових компетентностей на вже наявних когнітивних і досвідних структурах. Практичним наслідком є необхідність моделювання автентичних військових сценаріїв, наприклад складання оперативних звітів, проведення брифінгів чи участь у штабних навчаннях – для забезпечення релевантності та перенесення знань у професійний контекст [24].

Мотивація є ще одним ключовим чинником ефективного навчання дорослих. Дослідження О. Совгар [6] підтверджує, що курсанти демонструють вищу залученість і результативність, коли навчальні програми прямо пов'язані з професійними завданнями – процедурами НАТО, багатонаціональною координацією чи оперативною документацією. Це підсилює андрагогічний принцип цілеспрямованості дорослих здобувачів, які потребують чітких і прикладних результатів для підтримки активної участі [26]. Крім того, зв'язок мовної підготовки з оперативною релевантністю формує професійну відповідальність, адже помилки у комунікації можуть мати прямі наслідки в умовах високої відповідальності.

Інтеграція змішаних та комунікативно-орієнтованих методів демонструє потенціал адаптивних, орієнтованих на здобувача стратегій у підвищенні іншомовної компетентності. Поєднання цифрових платформ, інтерактивних вправ та очних занять дозволяє курсантам здійснювати самостійне навчання, водночас практикуючи реалістичні комунікативні сценарії. Такий подвійний підхід відображає оперативні вимоги, коли офіцери повинні швидко обробляти й передавати інформацію через різні канали, що зміцнює як мовну, так і когнітивну гнучкість [3].

Дослідження С. Антробуса та Х.Веста [9] також підкреслюють цінність суб'єкт-суб'єктної взаємодії у військовій освіті. Відхід від традиційної ієрархічної моделі до фасилітаторських, проблемно-орієнтованих та інтерактивних форматів сприяє розвитку критичного мислення,

швидкого ухвалення рішень та міжкультурної компетентності – навичок, необхідних для ефективної співпраці з міжнародними партнерами. Важливо, що такі методи формують адаптивних і стійких офіцерів, здатних діяти у динамічному та стресовому оперативному середовищі.

Попри очевидні переваги, залишаються виклики у повній реалізації андрагогічної моделі. Система військової освіти функціонує в умовах суворих ієрархічних та нормативних рамок, що може обмежувати студенто-орієнтовані підходи. Ефективне впровадження потребує ретельного проєктування навчальних програм, підготовки викладачів та інституційної підтримки для узгодження вимог формальних навчальних планів із гнучкістю, необхідною для самостійного та досвідного навчання [17]. Важливим є й постійне оцінювання, яке гарантує, що навички, сформовані через симуляції, проєктні завдання та змішане навчання, ефективно трансформуються в оперативну діяльність.

Загалом можливо констатувати, що андрагогічні принципи підвищують готовність майбутніх офіцерів до іншомовної комунікації, формуючи автономність, контекстуалізоване навчання та професійну готовність. Ці висновки мають вагомі наслідки для проєктування навчальних програм у закладах вищої військової освіти, адже системне й інтегроване застосування теорій навчання дорослих може покращити як мовну компетентність, так і оперативну ефективність у складних багатонаціональних військових середовищах. Подальші дослідження мають зосередитися на довготривалих спостереженнях, щоб виміряти вплив андрагогічної підготовки на рівень володіння мовою та оперативну результативність у реальних військових місіях.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Дослідження доводить, що андрагогічний підхід є теоретично обґрунтованою та практично ефективною моделлю іншомовної комунікативної підготовки майбутніх офіцерів у закладах вищої військової освіти. В умовах сучасних викликів безпеки та інтенсифікації багатонаціональної співпраці володіння іноземною мовою має розглядатися не як допоміжна академічна дисципліна, а як ключова оперативна компетентність, що безпосередньо впливає на інтероперабельність, якість ухвалення рішень та успішність виконання завдань.

Застосування андрагогічних принципів, зокрема самоспрямованого навчання, опори на попередній досвід здобувачів, проблемоцентричності та професійної спрямованості, забезпечує вищий рівень мотивації, залученості та практичної значущості для дорослих військових слухачів. Іншомовна підготовка, побудована на цих засадах, дозволяє курсантам трансформувати мовні знання у функціональну комунікативну компетентність, придатну для реальних оперативних, штабних та багатонаціональних середовищ.

Доведено, що досвідно-орієнтоване та практико-спрямоване навчання є особливо ефективним у військовій іншомовній освіті. Моделювання автентичних професійних ситуацій, інтеграція оперативних завдань, використання симуляцій, рольових ігор, проєктного навчання та технологій змішаного навчання значно підвищують комунікативну впевненість і готовність до дій в умовах стресу та відповідальності. Такі методи сприяють розвитку не лише мовних навичок, а й критичного мислення, міжкультурної компетентності та професійної автономії.

Встановлено, що роль викладача має трансформуватися від традиційного авторитетного наставника до фасилітатора й ментора, який підтримує рефлексію, забезпечує зворотний зв'язок та супроводжує індивідуальні траєкторії навчання. Така трансформація сприяє суб'єкт–суб'єктній взаємодії та узгоджує військову освіту із сучасними вимогами до адаптивних і стійких офіцерів, здатних до ефективної міжнародної співпраці.

Водночас дослідження виявило інституційні та організаційні обмеження, пов'язані з ієрархічною природою військової освіти. Подолання цих викликів потребує цілеспрямованого проєктування навчальних програм, методичної підготовки викладачів та інституційної підтримки, спрямованої на гармонізацію нормативних вимог із студенто-орієнтованими андрагогічними практиками.

Загалом впровадження андрагогічного підходу в іншомовну підготовку сприяє формуванню професійно компетентних, комунікативно готових та оперативно ефективних майбутніх офіцерів. Отримані результати підтверджують необхідність системної інтеграції теорій навчання дорослих у військові навчальні програми та створюють основу для подальших емпіричних досліджень, зокрема довготривалих спостережень щодо впливу андрагогічної підготовки на рівень володіння мовою та оперативну результативність у реальних військових місіях.

Подальші дослідження мають зосередитися на інтеграції цифрових та адаптивних технологій у процес іншомовної андрагогічної підготовки. Особливу увагу слід приділити ефективності платформ із підтримкою штучного інтелекту, систем адаптивного навчання та аналітики навчальних даних для персоналізації інструкцій та підтримки індивідуальних освітніх траєкторій офіцерів. Перспективним напрямом є використання технологій віртуальної та доповненої реальності для мовної практики у змодельованих багатонаціональних оперативних середовищах.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.
Джерела фінансування. Дослідження не отримувало зовнішнього фінансування.
Доступність даних. Це дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.
Використання засобів штучного інтелекту (ШІ). Під час підготовки цієї роботи автори не використовували інструменти штучного інтелекту.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М., Ващенко Л. С., Локшина О. І., Овчарук О. В., Паращенко Л. І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ : К.І.С., 2004. 112 с.
2. Козяр М. М., Нанівська Л. Л., Романишина О. Я., Романишин А. М., Якімець Ю. М. Формування комунікативної компетентності майбутніх офіцерів у процесі іншомовної підготовки. *International Journal of Higher Education.* 2020. Vol. 9, No. 7. P. 153–165. https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n7p153
3. Кузьменко Ю., Ковальчук Т., Іваницька І. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх військових офіцерів: міжнародний досвід. *Порівняльна професійна педагогіка.* 2021. Т. 11, № 1. С. 101–108. https://doi.org/10.31891/2308-4081/2021-11(1)-14
4. Лагодинський О., Щербина О., Боринський В., Блощинський І., Зінченко А. Викладання та вивчення ESP у військових академіях України: психологічні та соціокультурні аспекти. *Forum for Linguistic Studies.* 2023. Vol. 5, No. 3. Article 1956. https://doi.org/10.59400/fls.v5i3.1956
5. Шабуніна В., Білоус Б., Романюк В., Солодка А., Бережна М. Розвиток професійної комунікації англійською мовою (досвід українських військових офіцерів). Revista Amazonia Investiga. 2023. Vol. 12, No. 69. P. 132–142. https://doi.org/10.34069/AI/2023.69.09.11
6. Совгар О. М. Використання ІКТ для формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів Збройних Сил. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2021. Т. 85, № 5. С. 259–269. https://doi.org/10.33407/itlt.v85i5.4442
7. Совгар О. М. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Освітологічний дискурс.* 2024. № 45 (2). https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.2.8
8. Тарнопольський О. Б., Дегтярьова Ю. В. Автентичність навчальних матеріалів у навчанні англійської мови для професійної комунікації у немовних вишах. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.* 2011. Т. 5, № 2. С. 242–245.
9. Antrobus S., West H. 'This is all very academic': Critical thinking in professional military education. *The RUSI* Journal. 2022. Vol. 167, No. 3. P. 78–86. https://doi.org/10.1080/03071847.2022.2112521
10. Becker W., Schatz S. Higher order cognitive skills training in support of contemporary military operations. Proceedings of the Human Factors and Ergonomics Society Annual Meeting. 2010. Vol. 54, No. 27. P. 2228–2232. https://doi.org/10.1177/154193121005402702
11. Braun V., Clarke V. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology.* 2006. Vol. 3, No. 2. P. 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa
12. Chan S. Applications of andragogy in multi-disciplined teaching and learning. Journal of Adult Education. 2010. Vol. 39, No. 2. P. 25–35.
13. Forrest S. P., Peterson T. O. It's called andragogy. *Academy of Management Learning & Education.* 2006. Vol. 5, No. 1. P. 113–122. https://doi.org/10.5465/AMLE.2006.20388390
14. Gleiman A., Zacharakis J. Continuing professional education in the military. *New Directions for Adult and Continuing Education.* 2016. Vol. 2016, No. 151. P. 81–90. https://doi.org/10.1002/ace.20197
15. Goode C. Best practice principles for professional military education: *A literature review. Journal of Defense Resources Management.* 2019. Vol. 2, No. 19. P. 5–20.
16. Holton E. F., III, Wilson L. S., Bates R. A. Toward development of a generalized instrument to measure andragogy. *Human Resource Development Quarterly.* 2009. Vol. 20, No. 2. P. 169–193. https://doi.org/10.1002/hrdq.20014
17. Jeanes E. A meeting of mind(sets): Integrating the pedagogy and andragogy of mindsets for leadership development. *Thinking Skills and Creativity.* 2021. Vol. 39. 100758. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2020.100758
18. Johansen R. B., Sookermany A. M., Isaksen G. Twisting the pedagogy in military education: Experiences drawn from a problem-based teaching approach. *Transformations of the Military Profession and Professionalism in Scandinavia.* 2021. P. 236–259. https://doi.org/10.31374/book2-k
19. Knoch U., Macqueen S. Assessing English for professional purposes. Routledge, 2020. 254 p.
20. Knowles M. S., Holton E. F., III, Swanson R. A. The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development (8th ed.). Routledge, 2020. 406 p.
21. Loeng S. Pedagogy and andragogy in comparison: Conceptions and perspectives. *Andragoška Spoznanja.* 2023. Vol. 29, No. 2. P. 1–14. https://doi.org/10.4312/as/1148
22. Merriam S. B., Baumgartner L. M. Learning in adulthood: A comprehensive guide (4th ed.). Wiley, 2020. 528 p.
23. Mezirow J. Learning as transformation: Critical perspectives on a theory in progress (2nd ed.). Jossey-Bass, 2018. 416 p.
24. Moll I. A psychological critique of Knowles' andragogy as a theory of learning. *Andragoška Spoznanja.* 2024. Vol. 30, No. 1. P. 151–170. https://doi.org/10.4312/as/16396
25. Monaghan R. Language and interoperability in NATO: The Bureau for International Language Co-ordination (BILC). Canadian Military Journal. 2012. Vol. 13, No. 1. P. 23–32.
26. Persyn J. M., Polson C. J. Evolution and influence of military adult education. *New Directions for Adult and Continuing Education.* 2012. Vol. 2012, No. 136. P. 5–16. https://doi.org/10.1002/ace.20031

27. Purwati D., Mardhiah A., Nurhasanah E., Ramli R. The six characteristics of andragogy and future research directions in EFL: A literature review. *Elsya: Journal of English Language Studies.* 2022. Vol. 4, No. 2. P. 134–142. https://doi.org/10.31849/elsya.v4i1.7473
28. Siegel A., Vance M., Nilsson D. Military English language education: A scoping review of 30 years of research. *Innovation in Language Learning and Teaching.* 2024. Vol. 19. P. 1–19. https://doi.org/10.1080/17501229.2024.2370986
29. Skilleås H. K., Grande B. Language lessons learned? NATO requirements and Norwegian officer cadets. *Scandinavian Journal of Military Studies.* 2024. Vol. 7, No. 1. P. 1–12. https://doi.org/10.31374/sjms.221
30. Sookermany A. M. Military education reconsidered: A postmodern update. *Journal of Philosophy of Education.* 2017. Vol. 51, No. 1. P. 310–330. https://doi.org/10.1111/1467-9752.12224
31. Zacharakis J., Van der Werff J. A. The future of adult education in the military. *New Directions for Adult and Continuing Education.* 2012. Vol. 2012, No. 136. P. 89–98. https://doi.org/10.1002/ace.20038

References

1. Bibik N. M., Vashchenko L. S., Lokshyna O. I., Ovcharuk O. V., Parashchenko L. I. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasnii osviti: svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy [Competency-based approach in modern education: global experience and Ukrainian perspectives]. Kyiv : K.I.S., 2004. 112 s. (in Ukrainian)
2. Kozyar M. M., Nanivska L. L., Romanyshyna O. Ya., Romanyshyn A. M., Yakimets Yu. M. Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv u protsesi inshomovnoi pidhotovky [Communicative competence formation of future officers in the process of foreign language training]. International Journal of Higher Education. 2020. Vol. 9, No. 7. P. 153–165. https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n7p153 (in Ukrainian)
3. Kuzmenko Yu., Kovalchuk T., Ivanitska I. Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh viiskovykh ofitseriv: mizhnarodnyi dosvid [Formation of foreign language communicative competence among future military officers: international experience]. Porivnialna profesiina pedahohika. 2021. T. 11, № 1. S. 101–108. https://doi.org/10.31891/2308-4081/2021-11(1)-14 (in Ukrainian)
4. Lahodynskyi O., Shcherbyna O., Borynskyi V., Bloshchynskyi I., Zinchenko A. Vykladannia ta vyvchennia ESP u viiskovykh akademiiakh Ukrainy: psykholohichni ta sotsiokulturni aspekty [ESP teaching and learning at military academies in Ukraine: psychological and sociocultural aspects]. Forum for Linguistic Studies. 2023. Vol. 5, No. 3. Article 1956. https://doi.org/10.59400/fls.v5i3.1956 (in Ukrainian)
5. Shabunina V., Bilous B., Romaniuk V., Solodka A., Berezhna M. Rozvytok profesiinoi komunikatsii anhliiskoiu movoiu (dosvid ukrainskykh viiskovykh ofitseriv) [Development of professional communication in English (experience of Ukrainian military officers)]. Revista Amazonia Investiga. 2023. Vol. 12, No. 69. P. 132–142. https://doi.org/10.34069/AI/2023.69.09.11 (in Ukrainian)
6. Sovhar O. M. Vykorystannia IKT dlia formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv Zbroinykh Syl [Using ICT to form foreign language communicative competence of future Armed Forces officers]. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2021. T. 85, № 5. S. 259–269. https://doi.org/10.33407/itlt.v85i5.4442 (in Ukrainian)
7. Sovhar O. M. Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv Zbroinykh Syl Ukrainy zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Forming foreign language communicative competence of future Ukrainian Armed Forces officers by means of information and communication technologies]. Osvitolohichnyi dyskurs. 2024. № 45 (2). https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.2.8 (in Ukrainian)
8. Tarnopolskyi O. B., Dekhtiarova Yu. V. Avtentychnist navchalnykh materialiv u navchanni anhliiskoi movy dlia profesiinoi komunikatsii u nemovnykh vyshakh [Authenticity of instructional materials in teaching English for professional communication in non-linguistic higher education institutions]. Visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti. 2011. T. 5, № 2. S. 242–245. (in Ukrainian)
9. Antrobus S., West H. 'This is all very academic': Critical thinking in professional military education. *The RUSI* Journal. 2022. Vol. 167, No. 3. P. 78–86. https://doi.org/10.1080/03071847.2022.2112521
10. Becker W., Schatz S. Higher order cognitive skills training in support of contemporary military operations. Proceedings of the Human Factors and Ergonomics Society Annual Meeting. 2010. Vol. 54, No. 27. P. 2228–2232. https://doi.org/10.1177/154193121005402702
11. Braun V., Clarke V. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology.* 2006. Vol. 3, No. 2. P. 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa
12. Chan S. Applications of andragogy in multi-disciplined teaching and learning. Journal of Adult Education. 2010. Vol. 39, No. 2. P. 25–35.
13. Forrest S. P., Peterson T. O. It's called andragogy. *Academy of Management Learning & Education.* 2006. Vol. 5, No. 1. P. 113–122. https://doi.org/10.5465/AMLE.2006.20388390
14. Gleiman A., Zacharakis J. Continuing professional education in the military. *New Directions for Adult and Continuing Education.* 2016. Vol. 2016, No. 151. P. 81–90. https://doi.org/10.1002/ace.20197
15. Goode C. Best practice principles for professional military education: *A literature review. Journal of Defense Resources Management.* 2019. Vol. 2, No. 19. P. 5–20.
16. Holton E. F., III, Wilson L. S., Bates R. A. Toward development of a generalized instrument to measure andragogy. *Human Resource Development Quarterly.* 2009. Vol. 20, No. 2. P. 169–193. https://doi.org/10.1002/hrdq.20014
17. Jeanes E. A meeting of mind(sets): Integrating the pedagogy and andragogy of mindsets for leadership development. *Thinking Skills and Creativity.* 2021. Vol. 39. 100758. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2020.100758
18. Johansen R. B., Sookermany A. M., Isaksen G. Twisting the pedagogy in military education: Experiences drawn from a problem-based teaching approach. *Transformations of the Military Profession and Professionalism in Scandinavia.* 2021. P. 236–259. https://doi.org/10.31374/book2-k
19. Knoch U., Macqueen S. Assessing English for professional purposes. Routledge, 2020. 254 p.

20. Knowles M. S., Holton E. F., III, Swanson R. A. The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development (8th ed.). Routledge, 2020. 406 p.
21. Loeng S. Pedagogy and andragogy in comparison: Conceptions and perspectives. *Andragoška Spoznanja.* 2023. Vol. 29, No. 2. P. 1–14. https://doi.org/10.4312/as/1148
22. Merriam S. B., Baumgartner L. M. Learning in adulthood: A comprehensive guide (4th ed.). Wiley, 2020. 528 p.
23. Mezirow J. Learning as transformation: Critical perspectives on a theory in progress (2nd ed.). Jossey-Bass, 2018. 416 p.
24. Moll I. A psychological critique of Knowles' andragogy as a theory of learning. *Andragoška Spoznanja.* 2024. Vol. 30, No. 1. P. 151–170. https://doi.org/10.4312/as/16396
25. Monaghan R. Language and interoperability in NATO: The Bureau for International Language Co-ordination (BILC). Canadian Military Journal. 2012. Vol. 13, No. 1. P. 23–32.
26. Persyn J. M., Polson C. J. Evolution and influence of military adult education. *New Directions for Adult and Continuing Education.* 2012. Vol. 2012, No. 136. P. 5–16. https://doi.org/10.1002/ace.20031
27. Purwati D., Mardhiah A., Nurhasanah E., Ramli R. The six characteristics of andragogy and future research directions in EFL: A literature review. *Elsya: Journal of English Language Studies.* 2022. Vol. 4, No. 2. P. 134–142. https://doi.org/10.31849/elsya.v4i1.7473
28. Siegel A., Vance M., Nilsson D. Military English language education: A scoping review of 30 years of research. *Innovation in Language Learning and Teaching.* 2024. Vol. 19. P. 1–19. https://doi.org/10.1080/17501229.2024.2370986
29. Skilleås H. K., Grande B. Language lessons learned? NATO requirements and Norwegian officer cadets. *Scandinavian Journal of Military Studies.* 2024. Vol. 7, No. 1. P. 1–12. https://doi.org/10.31374/sjms.221
30. Sookermany A. M. Military education reconsidered: A postmodern update. *Journal of Philosophy of Education.* 2017. Vol. 51, No. 1. P. 310–330. https://doi.org/10.1111/1467-9752.12224
31. Zacharakis J., Van der Werff J. A. The future of adult education in the military. *New Directions for Adult and Continuing Education.* 2012. Vol. 2012, No. 136. P. 89–98. https://doi.org/10.1002/ace.20038

| Матеріал надійшов до редакції: 30.03.2026 р. | Прийнято до друку: 04.05.2026 р. | Опубліковано: 29.05.2026 р. |

This work is licensed under a Creative Commons License Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0).